

Respons

Tsjetsjenia: Bruderov

- Hva er bruderov?
- Alder ved ekteskapsinngåelse
- Hvem kan bli utsatt for bruderov? Kun unge kvinner i begynnelsen av 20-årene eller kan det også skje med kvinner som er 30 år og eldre?

Hva er bruderov?

Praktiseringen av bruderov er en del av tsjetsjensk *adat*, og ikke en del av sharia (Kaliszewska 2010, s. 82). Adat er en form for sedvanerett som gir detaljerte levereregler for sosiale vaner og skikker. Adat har oppstått i Tsjetsjenia i fravær av en statlig makt i form av et fungerende lovverk (Souleimanov 2003). Adat har fortsatt stor innflytelse i tsjetsjensk hverdagsliv og gir detaljerte levereregler for hva som er rett og galt.

Bruderov foregår ved at en kvinne blir kidnappet av en mann og hans medhjelpere, med den hensikt at hun skal gifte seg med mannen. Dette skjer vanligvis under motstand og protester fra kvinnens side. Hun tas med til mannens slektninger eller venner, hvor hun blir forsøkt overtalt eller tvunget til å gi sitt samtykke til ekteskap. Samtidig oppsøkes kvinnens foreldre av en gruppe eldre personer i lokalsamfunnet (eldreråd), som forsøker å formalisere en avtale via rådslagning (Vazayeva 2003). Når en kvinne først har blitt tatt med til den kommende brudgommens slektninger eller venner og forsøkt overtalt/tvunget til å gi sitt samtykke til å gifte seg, er det vanskelig for henne å komme ut av en slik situasjon selv om hun ikke ønsker å gifte seg. Tilbringer hun natten i en manns hus, regnes hun som hans hustru (Armstrong 2008). Nekter hun, vil situasjonen lett føre til at hun bringer skam over egen familie (internasjonal organisasjon i Nord-Kaukasus, e-post februar 2009, møte juni 2009).

Grunnene til at bruderov skjer kan være komplekse. Det kan være at mannen vet at det kan bli vanskelig å få kvinnen og hennes families aksept for ekteskapet. Ved å kidnappe kvinnen, har hun få muligheter til å si nei og bruderov ender vanligvis med ekteskap. Det kan også være situasjoner hvor de to unge ønsker å gifte seg, men de vet at familiene ikke vil gi sitt samtykke, og bruderov blir dermed en måte å få inngå ekteskap på. For å beholde familiens ære, vil brudens foreldre sjelden gå imot ekteskap. Noen arrangerer også bruderov for å unngå utgifter til en stor bryllupsfest. Hvis ekteskapet er et resultat av brudekidnapping, er forventningene om

å holde en stor bryllupsfest ikke like store (Kaliszewska 2010, s.82; NGO (a), møte i Moskva oktober 2012).

I 2010 vedtok Tsjetsjenias president Ramzan Kadyrov en resolusjon om at bruderov ikke lenger skulle skje, og fikk mye omtale i mediene for dette. Formelt sett var bruderov allerede straffbart i henhold til den russiske straffelovens § 126, som åpner for en strafferamme på opptil fem år for kidnapping (straffeloven 1996). Det eksisterer imidlertid ingen egen paragraf som omtaler bruderov. Straffeloven sier at dersom kidnapperen frivillig løslater offeret, og han ikke har begått andre kriminelle handlinger, vil han ikke bli straffeforfulgt. Kadyrovs resolusjon om at bruderov ikke skulle skje, er dermed i tråd med russisk straffelov (Buchleitner 2015). Bruderov regnes fortsatt som legitimt hvis handlingen utføres av en av Kadyrovs ansatte, til tross for Kadyrovs resolusjon fra 2010 (Civic Assistance, møte i Moskva oktober 2013).

I praksis har det vært få tilfeller av domfellelser som følge av bruderov. Etter at Kadyrov kom med sin resolusjon i 2010, ble det antatt at det ville bli lettere å rapportere om bruderov og dermed få personer dømt. Ifølge organisasjonen Civic Assistance, som blant annet bistår internflyktninger og flyktninger fra ulike land, og Human Rights Watch finnes det få eksempler på menn som har blitt domfelt pga. bruderov (møter i Moskva, oktober 2012 og oktober 2013). Landinfo har ingen informasjon om hvor mange som har blitt dømt. Human Rights Watch har påpekt at en kvinne uansett vil ha problemer med å gifte seg med en annen hvis hun først har blitt utsatt for bruderov, i den forstand at hun vil bære skammen med seg (møte i Moskva, november 2011).

Det foreligger ingen statistikk over forekomsten av bruderov i Tsjetsjenia, men journalisten Jane Armstrong skrev i en artikkel i 2008 at lokale menneskerettighetsorganisasjoner anslo at ca. halvparten av alle giftermål i Tsjetsjenia startet med bruderov (Armstrong 2008). Det har blitt sagt at antall bruderov steg som følge av all lovløsheten som hersket i Tsjetsjenia under Tsjetsjenia-krigene, mens slike tilfeller ble straffeforfulgt i sovjettiden (Vazayeva 2003). En kilde med bakgrunn fra Nord-Kaukasus opplyste at etter det hun kjente til, så har det blitt færre tilfeller av bruderov i Tsjetsjenia (kilde fra Nord-Kaukasus, e-post januar 2017). I en undersøkelse fra forskningsstiftelsen Heinrich Böll fra 2015 (Kosterina 2015) går det fram at det er en klar tendens til at kvinner selv bestemmer hvem de vil gifte seg med. 74 % av en gruppe kvinner i alderen 17–30 år opplyste at de selv hadde valgt hvem de ville gifte seg med. Landinfo forstår denne informasjonen som at bruderov dermed ikke lenger er like vanlig som tidligere. Landinfo har ikke annen informasjon om hvor utbredt skikken er nå.¹

Alder ved ekteskapsinngåelse

Ekteskapet er høyt verdsatt i den tsjetsjenske kulturen. Det er et press, særlig mot kvinner, om å gifte seg tidlig, og kvinner over 25 år utsettes for hardt press fra familien (Kaliszewska 2010, s. 98). Ifølge informasjon fra forskningsstiftelsen Heinrich Böll, opplyser 27 % av kvinnene som er intervjuet at de ble presset til å gifte seg (Kosterina 2015).

Det er relativt vanlig for jenter i Tsjetsjenia og i det øvrige Nord-Kaukasus å gifte seg i 15–16 års alderen (Kaliszewska 2010, s. 98). Det skjer også at jenter i Nord-Kaukasus blir giftet bort

¹ Bruderov er nærmere omtalt i Landinfos rapport Tsjetsjenia: Kvinners situasjon fra 2014 (s. 19) og i EASOs rapport fra september 2014 (s. 22).

i 13–14 års alderen, ifølge en NGO (b) i Moskva (møte, oktober 2012). Dette til tross for at aldersgrensen for inngåelse av ekteskap i Tsjetsjenia, som i resten av Russland, er 18 år.

Selv om det i en undersøkelse fra forskningsstiftelsen Heinrich Bøll fra 2015 (Kosterina 2015) kommer fram at det er en tendens til at unge selv bestemmer hvem de skal gifte seg med, er inngåelse av ekteskap ikke et forhold som angår bare de to unge, ekteskapet involverer hele familien på begge sider. Mange ekteskap er fortsatt mer eller mindre arrangerte, hvor foreldre og slektninger forsøker å finne den beste kandidaten. En ugift kvinne i Tsjetsjenia er sårbar. Ekteskap betyr både økonomisk beskyttelse og ikke minst moralsk beskyttelse. En gift kvinne har en helt annen status i det tsjetsjenske samfunnet enn en kvinne som står uten en mann ved sin side.

Iwona Kaliszewska som har skrevet rapporten *Everyday Life in North Caucasus* (2010), og som har gjort feltarbeid i Nord-Kaukasus, opplyste i *Messenger* (januar 2017) at det også er kvinner i Tsjetsjenia som gifter seg i voksen alder. Dette er vanligvis skilte kvinner som ikke har barn. Hvis de har barn, bor barna hos faren eller hos farens familie, slik tradisjonen er ved skilsmisse i Tsjetsjenia og i resten av Nord-Kaukasus. De kvinnene som gifter seg i moden alder, gifter seg vanligvis med skilte menn, eller de gifter seg med en mann som av en eller annen grunn ikke regnes for å være attraktiv. Skilte kvinner kan også bli ektefelle nummer to i polygame ekteskap. Kaliszewska opplyste at når skilte kvinner gifter seg og blir ektefelle nummer to i polygame forhold, nyter de en større frihet enn om de var eneste ektefelle. Kaliszewska kjenner selv til flere slike forhold. Det ansees som mer attraktivt å være ektefelle nummer to i polygame forhold enn ikke å være gift.

Hvem kan bli utsatt for bruderov?

Landinfo har ikke funnet skriftlig informasjon om hvorvidt kvinner over 30 år kan oppleve å bli utsatt for bruderov. Landinfo har imidlertid konsultert to muntlige kilder om forholdet. En kilde fra Nord-Kaukasus, som har levd hele sin barndom og det meste av sitt voksne liv i Tsjetsjenia og i naborepublikken Ingusjetia, opplyste i e-postkorrespondanse at kvinner som har passert 30 år også kan utsettes for bruderov. Hun viste til at en kvinne på over 30 «er ung nok». Kilden opplyste videre at bruderov vanligvis skjer med kvinner som er yngre enn 30, men at hun selv kjenner til flere tilfeller hvor bruderov har skjedd med eldre kvinner (e-post, januar 2017).

Landinfo har også konsultert Iwona Kaliszewska om alderen på kvinner som utsettes for bruderov. Kaliszewska opplyste at voksne kvinner i midten av 30-årene også kan bli utsatt for bruderov, og viste til at hun kjente til en godt voksen kvinne som hadde blitt brudekidnappet. I dette tilfellet var det kvinnen selv og hennes partner som arrangerte brudekidnappingen. Ifølge Kaliszewska skjer brudekidnapping først og fremst der familiene er imot ekteskapet og slik var det også i dette tilfellet, mannens familie satte seg imot ekteskapet siden kvinnen var eldre enn mannen. Når bruderovet først har skjedd, må familiene vanligvis godta giftemålet, ifølge Kaliszewska. Kaliszewska har aldri hørt om at en skilt kvinne har blitt utsatt for bruderov. Bruderov vil, ifølge Kaliszewska, i slike tilfeller heller ikke være nødvendig siden en skilt kvinne har mer frihet til å gjøre som hun vil. Hennes familie vil uansett ikke motsette seg et nytt ekteskap. For familien er det langt bedre å ha en skilt datter som har giftet seg på nytt, uansett hvordan ektefellen er, enn at hun bor hjemme hos foreldrene.

Kaliszewska opplyste videre at bruderov av en voksen kvinne også kan skje hvis kvinnens familie har lite penger til bryllup og medgift. Da kan brudekidnapping arrangeres uavhengig av

alder. Kaliszewska bekreftet den andre kildens informasjon om at bruderov vanligvis skjer med kvinner som er i 20-årene (Messenger, januar 2017).

Sluttkommentar

Selv om de fleste kvinner i Tsjetsjenia gifter seg i ung alder, er det også en del kvinner som gifter seg etter at de har fylt 30 år. Vanligvis blir disse kvinnene ektefelle nummer to til mannen (polygame forhold), eller de gifter seg med en mann som tidligere har vært gift og som har blitt skilt. Bruderov kan også skje med kvinner over 30 år. Som det går fram i responsen, er det en rekke ulike scenarier for hvorfor en kvinne på over 30 år kan bli utsatt for bruderov, eller selv være med på å arrangere bruderovet.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Armstrong, J. (2008, 26. april). Rage or Romance? *Globe and mail*. Tilgjengelig fra <http://www.theglobeandmail.com/news/world/rage-or-romance/article959083/?page=all> [lastet ned 28. mars 2017]
- Buchleitner, J. (2015). The truth about bride kidnapping: An insider interview on Chechnya. *Women News Network*. Tilgjengelig fra <https://womennewsnetwork.net/2015/01/14/truth-about-bride-kidnapping/> [lastet ned 28. mars 2017]
- EASO (2014, september) *EASO Country of Origin Report. Chechnya: Women, Marriage, Divorce and Child Custody*. Luxembourg: EASO. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/5437b83c4.html> [lastet ned 17. mars 2017]
- Kaliszewska, I. (2010, desember). *Everyday Life in North Caucasus*. Warszawa: COI Unit of the office for foreigners. Tilgjengelig fra http://sm32.home.pl/wikp/images/Raporty_ekspertow/Binder1_Kaukaz_ang.pdf [lastet ned 22. mars 2017]
- Kosterina, I. (2015, 20. august). *Life and the Status of Women in the North Caucasus*. Moskva: Heinrich Böll Stiftung. Tilgjengelig fra <https://ru.boell.org/en/2015/08/20/life-and-status-women-north-caucasus-report-summary-survey-irina-kosterina> [lastet ned 3. april 2017]

Respons Tsjetsjenia: Bruderov

- Landinfo (2014, 16. juli). *Tsjetsjenia: Kvinners situasjon*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2926/1/2926_1.pdf [lastet ned 22. mars 2017]
- Souleimanov, E. (2003, 25. mai). Chechen Society and Mentality. *Prague Watchdog*. Tilgjengelig fra <http://www.watchdog.cz/?show=000000-000015-000006-000006&lang=1> [lastet ned 22. mars 2017]
- [Straffeloven] (1996, 13. juni). УГОЛОВНЫЙ КОДЕКС [Criminal Code]. Tilgjengelig fra http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_10699/fbdb5e8eb268dd7d0bd2dc4e63ac9ac2d33c7cde/ [lastet ned 4. april 2017]
- Vazayeva, A. (2003, 4. juli). Chechen bride snatching on the rise. London: IWPR. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/chechen-bride-snatching-rise> [lastet ned 6. april 2017]

Muntlige kilder

- Civic Assistance Committee. Møter i Moskva oktober 2012 og oktober 2013.
- Human Rights Watch. Møter i Moskva november 2011 og oktober 2012.
- Internasjonal organisasjon i Nord-Kaukasus. E-post februar 2009, møte i Nord-Kaukasus juni 2009.
- Kaliszewska, I. Messenger 31. januar 2017.
Kaliszewska har skrevet rapporten om dagliglivet i Nord-Kaukasus (2010), er antropolog og har drevet feltarbeid i Nord-Kaukasus.
- Kilde fra Nord-Kaukasus. E-postkorrespondanse januar 2017.
Kilden har levd det meste av sitt liv i Nord-Kaukasus (Tsjetsjenia og Ingusjetia) og er svært godt oppdatert om forholdene i Nord-Kaukasus.
- NGO (a). Møte i Moskva oktober 2012.
Organisasjonen drev medisinske prosjekter i Tsjetsjenia og jobbet også med spørsmål knyttet til familieforhold.
- NGO (b). Møte i Moskva oktober 2012.
Organisasjonen jobber med kvinnerelaterte problemstillinger i Nord-Kaukasus.

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.